

Innlegg i Kontaktutvalget 13. november 2025

Statusrapport fra Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge

v/Cathrine Austrheim

Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge ser at det eksisterer en historiefortelling i politisk ledelse og i media om at «alt går så mye bedre» for folk flest i Norge i dag.

Gjennom vår kontakt med våre brukere og medlemmer ser vi at dette narrativet ikke samsvarer med virkeligheten til disse menneskene. Dette bekymrer oss sterkt, også med tanke på flere sosiale kutt som er foreslått i budsjettet for 2026. Vi håper at Regjeringen kan ha et mer nyansert blikk på hva som er med på å fremme økonomisk utenforskap, vi er bekymret for at dagens økonomiske situasjon skal bite seg fast i enkelte grupper. Dette gjelder selvsagt de som lever i vedvarende lavinntekt, men vi er vel så bekymret for de som rett og slett ikke kvalifiserer til økonomiske støtteordninger – de som ikke klarer å betjene dagens utgiftsnivå til tross for at de er i fullt arbeid – de arbeidende fattige. Vi ser at mange må ta på seg ekstrajobber og at inkassosaker og gjeldsbyrde øker for denne gruppen.

Økte renter og økte leiepriser slår ekstra hardt ut for våre målgrupper, og boligsituasjonen er for mange svært krevende i dag. Mange viser til at de har måttet selge bolig på grunn av økte renteutgifter og bli en del av et overpriset og knapt leiemarked. Mange leietakere har fått sine leiepriser økt langt over indeksregulering ved fornyelse av eksisterende leiekontrakter. En del av disse har sett seg nødt til å flytte på grunn av dette.

Vi ser med bekymring på nedsalg av utleieobjekter, da dette lager et ytterligere press på leiemarkedet, spesielt i de store byene. At det hevdes at kommunene sitter på en stor boligmasse som ikke er i omløp er liten trøst, fordi kommunene ikke har økonomiske rammer til å vedlikeholde/tilbakestille disse til egnede bosteder. I tillegg er det nå en voksende gruppe som har behov for å leie bolig, og som ikke tilfredsstiller kravene for å kunne få tildelt kommunal bolig.

Vi mener at tilgang til et trygt og godt hjem er en grunnpilar i folks liv. Bekymringer knyttet til boutgifter, usikkerhet om hvor lenge man kan bli boende, usikkerhet knyttet til mulig økning i leiepris er faktorer som utsetter mennesker for et stort levekårsstress. Dette mener vi også har en klar innvirkning på menneskers psykiske helse og påvirker helt klart deres evne til å komme ut i arbeid eller stå i arbeid videre.

Flere rapporter fra i høst viser til at mange har lav tilfredshet med egen økonomi, siste rapport fra SSB (5. november 2025) viser at dette spesielt gjelder enslige og enslige forsørgere. Vi tror at grunnen til dette er sammensatt, men at økte priser på varer og tjenester er en viktig faktor. Vi ser at mange ikke har økonomi til å anskaffe verken sunn eller nok mat til seg og sine. Matprisene har blitt en stor utfordring for mange, og dette ser heller ikke ut til å endre seg med det første.

I en rapport fra SIFO i samarbeid med Unicef Norge ble det slått fast at der man for kun få år tilbake var i stand til å betjene sine utgifter ved en årsinntekt på ca 400 000 ser en nå at denne årsinntekten må være dobbelt så høy, altså ca 800 000, for å oppnå den samme økonomiske tryggheten. (Se SIFO-rapport 7-2025)

Vi er også bekymret for kommunenes økonomiske rammer. Vi ser at i kommune etter kommune er de nødt til å skjære ned på lovpålagte tjenester og at de kutter helt i ikke lovpålagte tjenester. Mange av disse tjenestene, som helsesykepleier på skolene, lavterskel psykisk helsetilbud for både barn og voksne, vil i stor grad føre til mer skolefravær, sykefravær for arbeidstakere og kunne føre til et enda større utenforskap.

Avslutningsvis vil vi naturlig nok måtte nevne NAV. Det har vært gjort mye arbeid for å gjøre Nav bedre i stand til å hjelpe folk og gi brukerne forståelig informasjon. Mange får god hjelp av dette systemet. Men vi ser også at det er for mange som ikke får det. Derfor er vi naturlig nok spent på hva statsråden tenker vil bli veien videre. Hvordan skal NAV gi den hjelpen og tryggheten folk trenger? Hva slags endringer tenker regjeringen må til for at NAV skal kunne oppfylle sitt mandat i fremtiden?